

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

po rozpoznaniu sprawy z wniosku prokuratora G.J.
o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Marię Szczepaniec
wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. I ZO 4/23 na
posiedzeniu niejawnym
w dniu 20 kwietnia 2023 r.

odrzuca wniosek

UZASADNIENIE

Wnioskodawca G.J. – prokurator Prokuratury Rejonowej w S., wniósł na podstawie art. 29 § 5 i 6 pkt 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej uSN) o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Marię Szczepaniec, wyznaczonej do składu orzekającego w sprawie o sygn. I ZO4/23 w której Wnioskodawca G.J. – prokurator Prokuratury Rejonowej w S., wniósł na podstawie art. 29 § 5 i 6 pkt 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej uSN) o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Marię Szczepaniec, wyznaczonej do składu orzekającego w sprawie o sygn. I ZO4/23 w której wnioskodawca jest uczestnikiem, przesłanek o których mowa w art. 29 § 5 Ustawy o Sądzie Najwyższym, to jest stwierdzenia, że nie spełnia ona wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jej powołaniu i okoliczności jej postępowania po powołaniu.

W uzasadnieniu wskazał, że powołanie sędziego Marii Szczepaniec na urząd sędziego Sądu Najwyższego nastąpiło przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., która - w

jego ocenie - nie może być uznana, w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów międzynarodowych, za organ odpowiadający modelowi i standardowi funkcjonowania, wynikającemu z przepisów Konstytucji RP.

Dodatkowo wnioskodawca wskazał, że postanowieniem z 27 września 2018 r. w sprawie II GW 28/18 Naczelny Sąd Administracyjny wstrzymał wykonanie uchwały KRS z 28 sierpnia 2018 r. w części dotyczącej (nieprzedstawienia) wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (m.in. w odniesieniu do Marii Szczepaniec). Pomimo tego Prezydent RP wręczył Marii Szczepaniec akt powołania na stanowisko sędziego SN, a ona akt ten przyjęła.

Wnioskodawca wskazał także, że uchwała KRS z 28 sierpnia 2018 r. orzeczeniami NSA z 21 września 2021 r. i 11 października 2021 r. została uchylona, co oznacza brak wymaganego Konstytucją wniosku KRS o przedstawieniu kandydatury Marii Szczepaniec oraz, że w świetle uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. sam fakt powołania sędziego SN w wadliwej procedurze dowodzi tego, że nie spełnia on wymogów niezawisłości i bezstronności wymaganych art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Rozpatrywany wniosek nie spełnia wymogów formalnych.

Dopuszczenie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności zostało wprowadzone ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2022, poz.1259). Na podstawie tej ustawy uległ zmianie m.in. art. 29 uSN, w ramach którego wprowadzono przesłanki złożenia wniosku w zakresie badania wymogów niezawisłości i bezstronności oraz określono tryb procedowania.

Zgodnie z art. 29 § 5 uSN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek strony lub uczestnika postępowania przed Sądem Najwyższym, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Wniosek o stwierdzenie ww. przesłanek powinien być złożony wobec sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wyznaczonego do składu rozpoznającego: środek zaskarżenia, sprawę dyscyplinarną, sprawę o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury, sprawę z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczącą sędziego Sądu Najwyższego oraz sprawę z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku (art. 29 § 6 uSN). Poza tym, wniosek z art. 29 § 5 uSN powinien zostać złożony w terminie tygodnia od dnia zawiadomienia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę.

Wniosek, o którym mowa powinien spełniać wymogi, o których mowa w art. 29 § 9 uSN, tj. wymogi przewidziane dla pisma procesowego, a także zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 29 § 5 uSN oraz powoływać okoliczności uzasadniające żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Niespełnienie wskazanych wymogów formalnych skutkuje odrzuceniem wniosku z art. 29 § 5 uSN bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (np. wniesiony przez podmiot inny niż wynika to z art. 29 § 7 uSN).

W okolicznościach niniejszej sprawy, w ocenie Sądu Najwyższego, wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Marię Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności nie spełnia ww. wymogów formalnych. Wnioskodawca

powołuje się wyłącznie na okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego. Badany wniosek nie wskazuje na żadne inne okoliczności dotyczące sędziego Sądu Najwyższego Marii Szczepaniec, w szczególności odnoszące się do jej postępowania po powołaniu.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 29 § 4 uSN okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności.

We wniosku nie wskazano także, jak okoliczności w nim powołane mogą wpłynąć na wynik sprawy “z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy”. Ponadto poza stwierdzeniami, które w ocenie składającego wniosek uzasadniają żądanie, oraz powołaniem się na judykaty SN, TSUE i ETPCz, wniosek nie zawiera też żadnych dowodów na jego poparcie.

Tymczasem są to elementy konstrukcyjne i zarazem konstytutywne wniosku z art. 29 § uSN, których brak, stosownie do treści art. 29 § 9 pkt 1 i 2 uSN w zw. z art. 29 § 10 zd. 1 uSN powoduje konieczność odrzuceniu wniosku przez sąd, bez wezwania strony do usunięcia braków formalnych.

Niezależnie od tego, wnosząc o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Marii Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności w oparciu o okoliczności dotyczące wyłącznie jego powołania, wnioskodawca dąży do naruszenia zakazu z art. 29 § 3 uSN, w myśl którego niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. Skodawca jest uczestnikiem, przesłanek o których mowa w art. 29 § 5 Ustawy o Sądzie Najwyższym, to jest stwierdzenia, że nie spełnia ona wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jej powołaniu i okoliczności jej postępowania po powołaniu.

W uzasadnieniu wskazał, że powołanie sędziego Marii Szczepaniec na urząd sędziego Sądu Najwyższego nastąpiło przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., która - w

jego ocenie - nie może być uznana, w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów międzynarodowych, za organ odpowiadający modelowi i standardowi funkcjonowania, wynikającemu z przepisów Konstytucji RP.

Dodatkowo wnioskodawca wskazał, że postanowieniem z 27 września 2018 r. w sprawie II GW 28/18 Naczelny Sąd Administracyjny wstrzymał wykonanie uchwały KRS z 28 sierpnia 2018 r. w części dotyczącej (nieprzedstawienia) wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (m.in. w odniesieniu do Marii Szczepaniec). Pomimo tego Prezydent RP wręczył Marii Szczepaniec akt powołania na stanowisko sędziego SN, a ona akt ten przyjęła.

Wnioskodawca wskazał także, że uchwała KRS z 28 sierpnia 2018 r. orzeczeniami NSA z 21 września 2021 r. i 11 października 2021 r. została uchylona, co oznacza brak wymaganego Konstytucją wniosku KRS o przedstawieniu kandydatury Marii Szczepaniec oraz, że w świetle uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. sam fakt powołania sędziego SN w wadliwej procedurze dowodzi tego, że nie spełnia on wymogów niezawisłości i bezstronności wymaganych art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Rozpatrywany wniosek nie spełnia wymogów formalnych.

Dopuszczenie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności zostało wprowadzone ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2022, poz.1259). Na podstawie tej ustawy uległ zmianie m.in. art. 29 uSN, w ramach którego wprowadzono przesłanki złożenia wniosku w zakresie badania wymogów niezawisłości i bezstronności oraz określono tryb procedowania.

Zgodnie z art. 29 § 5 uSN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek strony lub uczestnika postępowania przed Sądem Najwyższym, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Wniosek o stwierdzenie ww. przesłanek powinien być złożony wobec sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wyznaczonego do składu rozpoznającego: środek zaskarżenia, sprawę dyscyplinarną, sprawę o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury, sprawę z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczącą sędziego Sądu Najwyższego oraz sprawę z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku (art. 29 § 6 uSN). Poza tym, wniosek z art. 29 § 5 uSN powinien zostać złożony w terminie tygodnia od dnia zawiadomienia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę.

Wniosek, o którym mowa powinien spełniać wymogi, o których mowa w art. 29 § 9 uSN, tj. wymogi przewidziane dla pisma procesowego, a także zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 29 § 5 uSN oraz powoływać okoliczności uzasadniające żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Niespełnienie wskazanych wymogów formalnych skutkuje odrzuceniem wniosku z art. 29 § 5 uSN bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (np. wniesiony przez podmiot inny niż wynika to z art. 29 § 7 uSN).

W okolicznościach niniejszej sprawy, w ocenie Sądu Najwyższego, wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Marię Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności nie spełnia ww. wymogów formalnych. Wnioskodawca

powołuje się wyłącznie na okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego. Badany wniosek nie wskazuje na żadne inne okoliczności dotyczące sędziego Sądu Najwyższego Marii Szczepaniec, w szczególności odnoszące się do jej postępowania po powołaniu.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 29 § 4 uSN okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności.

We wniosku nie wskazano także, jak okoliczności w nim powołane mogą wpłynąć na wynik sprawy “z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy”. Ponadto poza stwierdzeniami, które w ocenie składającego wniosek uzasadniają żądanie, oraz powołaniem się na judykaty SN, TSUE i ETPCz, wniosek nie zawiera też żadnych dowodów na jego poparcie.

Tymczasem są to elementy konstrukcyjne i zarazem konstytutywne wniosku z art. 29 § uSN, których brak, stosownie do treści art. 29 § 9 pkt 1 i 2 uSN w zw. z art. 29 § 10 zd. 1 uSN powoduje konieczność odrzuceniu wniosku przez sąd, bez wezwania strony do usunięcia braków formalnych.

Niezależnie od tego, wnosząc o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Marii Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności w oparciu o okoliczności dotyczące wyłącznie jego powołania, wnioskodawca dąży do naruszenia zakazu z art. 29 § 3 uSN, w myśl którego niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[a!]

